

KESZTHELYI FERENCNÉ

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus tevékenysége

Az 1963-ban alapított Képző- és Iparművészeti Lektorátus 2007. január 1-jétől a *Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus* szervezeti keretein belül, mint önálló szakmai igazgatóság folytatja tevékenységét.

Az Évkönyv olvasóinak szeretném röviden bemutatni a Lektorátus sokrétű feladatát, működési területét, szakmai kapcsolatait.

A Lektorátus a képzőművészet, iparművészet, fotóművészet és határterületein a hivatásos alkotói tevékenység támogatása érdekében működő szakvéleményező, pályázati és dokumentációs szakintézmény.

Szakvéleményező szolgáltatási tevékenységünk gerincét a köztéren, középületben elhelyezett alkotások elbírálása, elsősorban az önkormányzati döntések szakmai előkészítése adja. Az 1991. évi XX. törvény 109. §-a (1., 2.) bekezdése alapján ugyanis a képzőművészeti, iparművészeti alkotások közterületen, önkormányzati tulajdonban lévő épületen vagy épületben történő elhelyezése, áthelyezése, restaurálása és lebontása esetén az önkormányzatoknak döntésükhöz a műalkotás művészi értékére vonatkozóan szakvéleményt kell beszerezniük. Az évtizedek alatt az önkormányzatokkal kialakított jó kapcsolatunknak köszönhetően a legtöbb esetben módunk van a szoborállítási szándék megszületésétől követni a folyamatokat, helyszíni szemlével, konzultációval, igény esetén művészek ajánlásával, pályázatok szervezésével segíteni a megrendelő önkormányzatokat, intézményeket, civil szervezeteket. Ezt a köztéri szoborállítási szándékot a kulturális tárca évente meghirdetett pályázattal is támogatja: e pályázat szakmai-pénzügyi lebonyolítása szintén a mi feladatunk.

Itt kell említést tennünk a Magyar Köztársaság Nemzeti Emlékezet Programjáról, amely jelentős évfordulókhoz kapcsolódóan hirdet pályá-

zatokat. Az elmúlt években a Lektorátus kapott megbízást a képzőművészeti, iparművészeti támogatási programok, így pl. a Balassi és Bocskai évfordulókhoz, József Attila születésének centenáriumához, ill. az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 50. évfordulójához kapcsolódó pályázatok lebonyolítására.

Az önkormányzatok kulturális, művészeti programjainak sikeres megvalósítását a helyi vagy országos meghirdetésű kiállítások elbírálásával, a díjak odaítélésére vonatkozó szakmai javaslatainkkal is segítjük. A 90-es években számos önkormányzat fordult hozzánk a helyi címeralkotás alkalmával, kérve a címerekben, zászlókon, díszpolgári címmel adott okiratokban alkalmazott jelképek tervének szakvéleményezését. Ma ez a feladat már kevésbé aktuális, de új elismerések, kitüntetések alapítása esetén az ezekhez tartozó érmek, díszdobozok, oklevelek, díszmappák elkészíttetése ügyében ma is gyakran keresnek meg bennünket.

Az önkormányzatokon kívül természetesen másoknak is nyújtunk szolgáltatásokat, minisztériumok, intézmények, iskolák, civil szervezetek, a gazdasági élet szereplői, vagy a művészek igényére, felkérés alapján adunk szakvéleményt a képzőművészeti, iparművészeti, ipari tervezőművészeti és fotóművészeti alkotások esztétikai értékelésével, árazásával, beszerzésével, felhasználásával, forgalomba hozatalával kapcsolatban.

Művészeti szakvéleményben elbíráljuk, zsűriszámmal látjuk el és dokumentáljuk az egyedi, vagy meghatározott példányban, kézműves technikával előállított iparművészeti termékeket; e tevékenység során szoros munkakapcsolatunk van a megyei Kereskedelmi és Iparkamarákkal, Kézműves Tanácsadó Központokkal, Faluházakkal és a Magyar Kézművességért Alapítvánnyal.

Az 1996. évi LXXXI. Tv. 7. §. 1.) bekezdés 1. pontja szerint művészeti szakvéleményt adunk ki a társasági adó hatálya alá tartozók számára a minősített, az adóalapot csökkentő képzőművészeti vásárlásaikról.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium megbízásából a Lektorátus feladata a hivatásos fiatal művészek, alkotók pályakezdését, szakmai tevékenységét támogató Derkovits Gyula képzőművészeti, Kozma Lajos kézműves iparművészeti, Pécsi József fotóművészeti és a Kállai Ernő művészettörténeti-műkritikai ösztöndíjpályázatok szakmai lebonyolítása, a pályázatok feldolgozása és archiválása, a kuratóriumok működte-

tése, a nyertesek beszámoltatása, a teljes művészeti ösztöndíj-program pénzügyi lebonyolítása, továbbá a Római Magyar Akadémia képzőművészeti ösztöndíjpályázatának szakmai lebonyolítása, dokumentálása.

A Lektorátus szervezi és bonyolítja le az Oktatási és Kulturális Minisztérium közgyűjteményi kortárs műtárgyvásárlási pályázatát.

A Munkácsy Mihály-díj, a Ferenczy Noémi-díj és a Németh Lajos-díj odaítélését előkészítő és koordinációs feladatok ellátásával segítjük, a beérkezett díjjavaslatokat a miniszter által felkért kuratóriumok elé terjesztjük.

Megbízásra mint feldolgozóközpont veszünk részt az OKM hatáskörébe tartozó 1445. nyilvántartási számú kiállítási statisztika elkészítésében.

Szakovéleményezési feladatainkat külső szakértők – művészek és művészettörténészek – közreműködésével látjuk el. A művészeti szakértők névjegyzékét az alkotóművészek és művészettörténészek szakmai, társadalmi szervezeteivel egyeztetve állítjuk össze, és javaslatot teszünk az Oktatási és Kulturális Minisztériumnak a közzétételre, kiegészítésre.

A kulturális tárca által meghatározott szakmai feladatok és szakvéleményező szolgáltatási tevékenységünk ellátásában a Művészeti Osztály és az Alkalmazott Művészeti Osztály munkatársai vesznek részt.

A Lektorátus tevékenysége során – különösen a köztéri alkotásokra vonatkozóan – jelentős dokumentációs anyag halmozódott fel. Emellett katalógusok, kisnyomtatványok, sajtóanyag, továbbá könyvtár és folyóirattár tartozik a Dokumentációs Osztályhoz. Az Osztály gyűjti, őrzi, rögzíti, feldolgozza és közreadja a kortárs képzőművészet, iparművészet, ipari tervezőművészet, fotóművészet és határterületei adatait és dokumentumait, összeállítja és gondozza a kortárs alkotóművészek teljes körű szakmai adatbázisát.

Dokumentációnkból rendszeresen szolgáltatunk adatokat a Lektorátushoz forduló érdeklődőknek, kutatóknak, egyetemi hallgatóknak.

A Dokumentációs Osztály tudományos munkájának eredményeit a *XX. századi magyar művészeti dokumentumok* című kiadványsorozatunkban tesszük közzé. A sorozat eddig megjelent darabjai: *Kortárs művészet múzeumi gyűjteményekben 1988–1999*. Budapest, 2001; *Adatok és adalé-*

kok a hatvanas évek művészetéhez. A Művészeti Bizottság jegyzőkönyvei 1962–1966 I–II. Budapest, 2002. A Derkovits-ösztöndíj története 1955–2005. Budapest, 2006. A Magyar üvegművészet. Alkotók, adatok 1945–2005. Budapest, 2006. Kortárs művészet. Szoborpályázatok 1950–2000. Budapest, 2006.

Tevékenységünk részletes adatait, munkatársaim nevét és szakterületét az érdeklődők www.lektoratus.hu honlapunkon találhatják meg.